

OŚWIADCZENIE PAŃSTWOWEGO MUZEUM ARCHEOLOGICZNEGO W WARSZAWIE

Warszawa, 8 września 2026 r.

Temat: Stanowisko Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie w sprawie dłubanki z Nowego Dworu Mazowieckiego

W związku z doniesieniami medialnymi oraz oświadczeniami Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (MWKZ) dotyczącymi degradacji dłubanki znalezionej w Nowym Dworze Mazowieckim w 2024 roku, Państwowe Muzeum Archeologiczne (PMA) w Warszawie przedstawia faktyczny przebieg zdarzeń oraz uwarunkowania merytoryczne i prawne związane z tą sprawą.

1. Przebieg procedury i komunikacji

- **Wpływ zapytania:** Pismo MWKZ (znak sprawy: WA.5171.11.2025) z zapytaniem o możliwość zabezpieczenia dłubanki wpłynęło do PMA 6 maja 2025 r. (zarejestrowane pod numerem 324/2025).
- **Wizja lokalna:** Oględziny obiektu zostały przeprowadzone 9 maja 2025 r. przez pracowników Działu Konserwacji Muzealiów PMA, w tym kierownika Zespołu ds. badań i konserwacji drewna archeologicznego. MWKZ został uprzednio poinformowany o terminie wizyty, lecz nie delegował na miejsce swojego przedstawiciela.
- **Przekazanie wyników:** Bezpośrednio po oględzinach, informacje o stanie obiektu oraz wynikach pomiarów wilgotności drewna zostały przekazane telefonicznie oraz drogą mailową kierownicze Wydziału Archeologii MWKZ.

2. Stan techniczny obiektu a decyzje konserwatorskie

- **Pomiary wilgotności:** W dniu oględzin (9 maja 2025 r.) dłubanka znajdowała się na wolnym powietrzu. Pomiar wilgotności drewna, pobierany w różnych miejscach obiektu, wykazał poziom około 20% (drewno powietrzno-suche), co oznacza znaczny stopień przesuszenia struktury.
- **Przeciwwskazania do transportu:** Niekontrolowane wysuszenie zdegradowanego materiału wywołało liczne pęknięcia strukturalne oraz deformację łodzi w osi podłużnej. W tym stanie fizycznym podjęcie transportu skutkowałoby rozpadem obiektu. PMA pełniło w sprawie wyłącznie funkcję oceniającą i nie miało podstaw prawnych ani środków na prowadzenie prac konserwatorskich w terenie bez zlecenia i budżetu od dysponenta.
- **Kwestia ponownego zatopienia:** Z punktu widzenia konserwatorskiego ponowne zatopienie łodzi po jej przesuszeniu do poziomu ok. 20% było bezcelowe. Zmiany w strukturze komórkowej drewna były już nieodwracalne.

3. Uwarunkowania prawne i lokalowe

- **Status prawny zabytku:** Prawnym dysponentem dłubanki jest Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków. PMA nie jest właścicielem obiektu i nie posiada uprawnień do podejmowania samowolnych działań logistycznych lub konserwatorskich na zabytkach pozostających pod nadzorem MWKZ.
- **Możliwości lokalowe:** PMA nie dysponowało wolnym miejscem do konserwacji tak dużego obiektu. Ośrodek Magazynowo-Studyjny w Rybnie realizuje wieloletni proces konserwacji elementów szkuty z Czerska, które zajmują wszystkie dostępne baseny konserwatorskie.

Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie zrealizowało swoje zadania doradcze i eksperckie w sposób terminowy i zgodny z procedurami konserwatorskimi, niezwłocznie informując organ nadzorczy o stanie zabytku i ryzykach związanych z jego stanem fizycznym.

Stan dłubanki przedstawiony w piśmie od MWKZ (autor: S. Kaliński):

Stan dłubanki zastany na miejscu, 9.05.2025 r. (zdjęcia: archiwum DKM PMA)

Jeden z pomiarów wilgotności drewna, wykonany 9.05.2025 r. przez kierownika Zespołu ds. badań i konserwacji drewna archeologicznego:

